

Tomasz Postawa, Maurycy Ignaczak

MIEJSCA ROJENIA NIETOPERZY NA WYŻYNIE CZĘSTOCHOWSKIEJ I WYŻYNIE WIELUŃSKIEJ

Bats swarming roosts on the Częstochowa Upland and the Wieluń Upland

ABSTRAKT: Jesienią aktywność nietoperzy w sąsiedztwie podziemi gwałtownie wzrasta i związana jest głównie z zachowaniami godowymi lub/i z ich przylotem na hibernację. Nietoperze odławiano przy otworach 14 jaskiń na Wyżynie Częstochowskiej oraz przy jednej jaskini na Wyżynie Wieluńskiej. W latach 1998-2016 odłowiono 3 686 nietoperzy należących do 14 gatunków. Najliczniejszym był nocek Natterera *Myotis nattereri*, mniej liczne gatunki to nocek duży *M. myotis*, nocek rudy *M. daubentonii*, gacek brunatny *Plecotus auritus* oraz mopek *Barbastella barbastellus*. Największym miejscem rojenia okazała się J. Szachownica (także duże zimowisko), mniejszą aktywność zanotowano w sąsiedztwie J. Maurycego (nieliczne zimowanie nietoperzy). Sąsiedztwo jaskiń stanowić może istotne miejsca jesiennej aktywności nietoperzy, a badania podczas tego okresu pozwalają pełniej poznać faunę danego rejonu.

SŁOWA KLUCZOWE: rojenie, wyżyny, nietoperze, jaskinie, południowa Polska.

ABSTRACT: In autumn, the activity of bats in the surroundings of underground sites increases rapidly and is mainly associated with mating behaviour and/or arrival for hibernation. Bats were caught at the entrances of 14 caves in the Częstochowa Upland and at one cave in the Wieluń Upland. Between 1998 and 2016 3,686 individuals of 14 bat species were caught. The most abundant was the Natterer's Bat *Myotis nattereri*, less numerous species were: the Large Mouse-eared Bat *M. myotis*, Daubenton's Bat *M. daubentonii*, Brown Long-eared Bat *Plecotus auritus* and Barbastelle *Barbastella barbastellus*. The Szachownica Cave (also a large wintering place) was the largest swarming location; lesser activity was observed in the surroundings of the Maurycy Cave (only few hibernating bats). Neighbouring caves can be important places for autumn activity of bats and research during this period allows better understanding of the fauna in a given area.

KEY WORDS: swarming, uplands, Chiroptera, caves, southern Poland.

Wstęp

Późnym latem i jesienią w strefie klimatu umiarkowanego, w sąsiedztwie otworów podziemi rejestrowana jest wysoka aktywność nietoperzy nazywana rojeniem (ang.: swarming) (m.in. Horáček i Zima 1978, Bauerová i Zima 1988, Furmankiewicz i Gór-

niak 2002). Aktywność ta interpretowana jest jako m.in. zachowania godowe (Fenton 1969, Horáček i Zima 1978, Thomas et al. 1979, Parsons et al. 2003a), poszukiwanie potencjalnych zimowisk (Horáček i Zima 1978) lub pokazywanie ich młodym osobnikom (Davis i Hitchcock 1965, Fenton 1969), a także akumulacja zasobów przed hibernacją